

Departament Komunikacji Społecznej

ul. Słonimska 1

15-950 Białystok

tel.: 85 879 79 79

opinia@um.bialystok.pl

Historia ukryta pod tynkiem na Branickiego 3

Dodana: 14.10.2026 14:55

Kategorie: Inwestycje | Aktualności | Zabytki | Historia

Zabytkowe detale dawnej synagogi wkomponowane w nowoczesną bryłę, przeszklona fasada i taras na dachu – tak docelowo prezentować się będzie nowa siedziba Domu Kultury „Śródmieście”. Odkrycie cennych reliktyw z przeszłości wzbogaciło tożsamość miejsca, a prace budowlane idą pełną parą.

Fachowcy pracujący przy ul. Branickiego 3 odsłanili relikty dawnej bożnicy, która funkcjonowała w tym miejscu od przełomu XIX i XX wieku aż do wybuchu II wojny światowej. Podczas skuwania wtórnych tynków i robót rozbiórkowych ukazał się historyczny układ otworów okiennych – ostrołukowych i półkolistych – a także charakterystyczne, zaokrąglone narożniki. Na wniosek Miejskiego Konserwatora Zabytków te unikatowe świadectwa przeszłości zostaną starannie wyeksponowane i zintegrowane z nowoczesną strukturą obiektu.

Budynek kryje bogatą historię. Wzniesiono go w stylu mauretańskim na przełomie wieków, dedykując pamięci Samuela Mohylewera – wybitnego białostockiego rabina zmarłego w 1898 roku. W powojennych dekadach gmach pełnił różne funkcje – mieściło się tu m.in. kino, klub sportowy oraz sale szkoleniowe.

Dzięki badaniom stratygraficznym przeprowadzonym na wniosek Towarzystwa Opieki nad Zabytkami udało się szczegółowo odtworzyć wiedzę o pierwotnym wyglądzie synagogi oraz wnętrza Aron Hakodesz:

- Oryginalna elewacja: front gmachu zdobiła dekoracyjna cegła w ciepłych odcieniach żółci i pomarańcza.
- Historyczne tynki: fragmenty pierwotnego tynku wapienno-piaskowego (silnie osłabione i w bardzo złym stanie zachowania) zachowały się w pasie na wysokości 1,5–2 metrów.

– Odkrycie historycznych reliktyw i badania konserwatorskie pozwoliły nam lepiej poznać przeszłość tego miejsca, a cała inwestycja toczy się według harmonogramu – podkreśla zastępca prezydenta Białegostoku Tomasz Klim. – Nowa siedziba Domu Kultury „Śródmieście” to jedno z kluczowych i najbardziej inspirujących przedsięwzięć miejskich, bo harmonijnie łączy szacunek dla dziedzictwa z nowoczesną architekturą.

Budynek po dawnej synagodze jest włączony do Gminnej Ewidencji Zabytków i wszystkie prace są realizowane w porozumieniu z Miejskim Konserwatorem Zabytków i Towarzystwem Opieki nad Zabytkami.

Generalny wykonawca – Przedsiębiorstwo „Hydros” – realizuje kolejne etapy konstrukcyjne i instalacyjne:

- Konstrukcja i bryła: w części niepodpiwniczonej (od strony ul. Branickiego 1) gotowy jest stan surowy z ociepleniem oraz murowanymi ścianami działowymi, a na wyższych piętrach trwa montaż lekkich ścian z płyt gipsowo-kartonowych. W segmencie podpiwniczonym (od strony ul. Branickiego 3/5) bryłę budynku oraz szyb windy doprowadzono już do poziomu drugiego piętra. Na fasadzie montowane są elementy nośne pod nowoczesne przeszklenia.
- Instalacje podziemne i wewnętrzne: gotowa jest sieć kanalizacji deszczowej i sanitarnej (przygotowana do włączeń), ułożono magistrale centralnego ogrzewania i wody, a także poprowadzono piony wentylacyjne. Zespół elektryków zamontował nową infrastrukturę kablową na zewnątrz budynku oraz rozprowadził instalację w kondygnacji podziemnej.

Finał inwestycji, zaplanowany na koniec 2027 roku. Powstanie przestronne, czterokondygnacyjne centrum sztuki i edukacji.

Obiekt zyska reprezentacyjną, przeszkloną fasadę oraz otwarty taras widokowo-wypoczynkowy na dachu. Do dyspozycji mieszkańców i artystów będą m.in.: nowoczesne pracownie: baletowo-taneczna, teatralna, muzyczna, plastyczna oraz grafiki projektowej, wyciszone sale do indywidualnej nauki gry na instrumentach, wielofunkcyjna sala widowiskowa oraz otwarta strefa wystawiennicza, komfortowe zaplecze biurowe, szatnie oraz profesjonalne garderoby dla zaproszonych gości.

Urszula Boublej

Galeria

